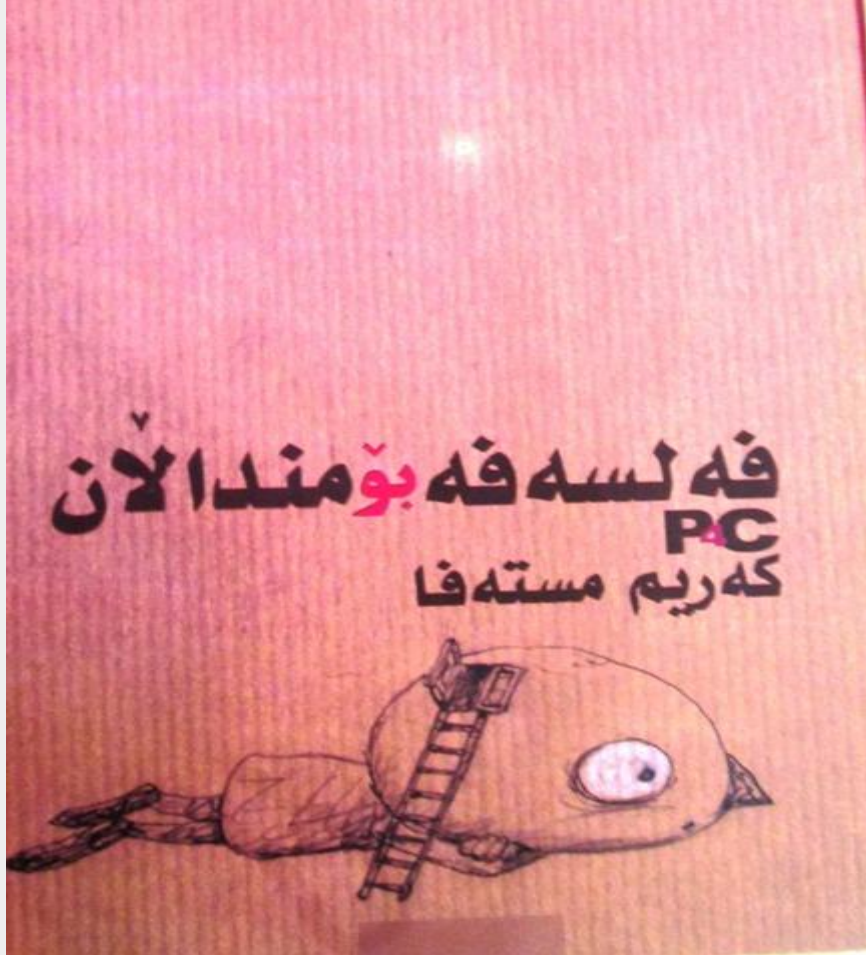

ئايا دهكرت پروگرامى P4C له باشورى كوردستاندا پياده بكرت؟

كتيبى فلسفه بۇ مندا لان ((بسر همىكى نوبى سر له بمره دهر باره ي ريبازى P4C ، شىوازي گوتنه وهى وانهى فلسفه ي بۇ مندا لان و نمونه ي چند وانهىكى تاييهت وهك رينوئين بۇ ماموستا لهم بوارداد. ، دهزگاي سردهم، سالى ۲۰۱۱

ئەم پروگرامە کارىكى ھىندە سەخت نىە و دەكرت پياده بكرت له بمر ئەم ھويانە:

ھەرزانى، ئەم پروگرامە ھىندە بودجەى ناويت و سەرھتاي کارەكە بە چند ھەزار دۆلارىك دەكوئتە گەر. (بۇنمونه دوو كەس، لەلايەن وەزارەتى پەرودەوہ بنيرن بۇ بەشدار بوون لە كۆرسىكى- ئىنوستوتى پەر مېدانى فلسفه بۇ مندا لان- لە نيوجيرسى. كۆى گشت خەرجىەكەيان، لە 6000 شەش ھەزار دۆلار، زياتر نايت. دواى گەرانەوہ بۇ ولات، ئەوانيش كۆرس بۇ چند ماموستايەك بەكەنەوہ و ئەو چند ماموستايەش ھەريەكەيان لە شار و ناوچەيەك، كۆرس بۇ ماموستايانى ديكە دەكەنەوہ و بەو شيوەيە. بەم كارەش دەلئين راھينانى راھينەران.

لە لايەنى مرويشەوہ، توانايى زۆرى ناويت. ھەر ماموستايەك لەخۆى رابيينت، كە ھەنگاويكى نوئ لەبواری فيركردندا ھەلبەئىننەوہ، يان ويستى چەلەنج (تەھدى) تىدابيت، دەتوانيت وانهى فلسفه بلتەوہ و ئەم پروگرامە پيادەبكات.

له‌رووی سهرچاوه و کهرسه و ماتریالیشه‌وه، کار و ئهرکیکی زوری ناویت. سهرمتا ده‌وانریت به چند چیرۆکیک، که مهبست و مه‌غزای فلهسه‌فیان تیدابیت و بینه مایه‌ی پرسیار و رامن، له‌لای مندا‌آن، ده‌ست پئبکریت و له‌ها‌تو‌دا چیرۆک و به‌سهره‌ات و بابته‌ی جۆراوجۆر، بۆ ئه‌و مهبسته بنوسریت، یان ته‌رجومه‌بکریت.

ئاواکرده‌وه‌ی سه‌نتهر، یان به‌ریومه‌ر ایه‌تییه‌ک به‌هاوکاری نیوان زانکۆکانی کوردستان و وه‌زارته‌ی په‌روه‌ده و له‌لایهن فلهسه‌فه‌کاران و پیداکۆگی به‌تواناوه به‌ریومه‌ر بکریت. تاسه‌ر په‌رشته‌ی پرۆگرامه‌که، له و لاتادا بکات و په‌یوه‌ندیش له‌گه‌ل **Institute for the Advancement of Philosophy for Children** دا بکهن و کهسانی شارها له‌م بواره‌دا بۆ سازکردنی کۆرس و سیمینار و راهینانی مامۆستایان، بانگه‌یشتن بکهن.

لیمه‌ن له وه‌لامی ئه‌و پرسیاره‌ی، که ئایا پرۆگرامی P4C ده‌وانریت له و لاتیکه‌ی وه‌ک ئیراندا پیدابه‌بکریت و گرنگی و پئوستیه‌تی، ئه‌م پرۆگرامه بۆ و لاتانی تازه گه‌شه سه‌ندوو، به‌م شئویه وه‌لامه‌ده‌اته‌وه.

پرسیار:

ده‌رباره‌ی گرنگی و پئوستیه‌تی پیداه‌کردنی ئه‌م پرۆگرامه له و لاتانی تازه گه‌شه‌کردو‌دا بۆ نمونه (له ئیراندا) چ کاریک پئوسته بکریت و چ په‌یام و پئشنیاریکت بۆ فلهسه‌فه‌کاران و فیرکارانی ئیران هه‌یه ؟

لیمه‌ن:

فلهسه‌فه بۆ مندا‌آن، به‌رنامه‌یه‌کی فیرکاری جیهانه‌ی و بودجه و تیچوونی زوریشی ناویت. به‌لام زور گرنگی، که به‌ته‌واوته‌ی په‌یره‌وه‌ی پرۆگرامه‌که بکریت و وه‌ک خۆی پیدابه‌بکریت. به‌یره‌وا‌ی من په‌یره‌وه‌کردنی ئه‌م پرۆگرامه له و لاتانی تازه گه‌شه‌کردو‌دا، گۆرانکاری زور مه‌زن و بی وینه له‌لای مندا‌آن دروسده‌کات.

ده‌بیت ئه‌م هه‌نگاوانه، له هه‌ر و لاتیکه‌دا، بۆ پیداه‌کردنی پرۆگرامی P4C هه‌لبه‌هینرته‌وه.

1- نارده‌ی که‌سێک یان چه‌ند که‌سێک، بۆ به‌شدار بوون له کۆرسه‌کانی (مه‌لبه‌ندی جیهانی بۆ مه‌شکردن- له پرۆگرامی P4C دا) له مینده‌ام، له ویلایه‌تی نیوجیرسی.

ئه‌م کۆرسانه هه‌موو سائیک له هه‌فته‌ی کۆتایی مانگی پینچ و له دوو هه‌فته‌ی کۆتایی مانگی هه‌شتا ده‌کرینه‌وه. (کۆرسی به‌که‌م، یه‌ک هه‌فته‌یه و بۆ یه‌ک که‌س به 1000 دۆلاره، کۆرسی دووهم، دوو هه‌فته‌یه و بۆ یه‌ک که‌س به 1750 دۆلاره)

مه‌رجه ئه‌و که‌سه‌ی له‌م کۆرسانه‌دا به‌شدار ده‌بیت، فلهسه‌فه‌کار بیت، یان لایه‌نی که‌م چه‌ند کۆرسی فلهسه‌فی خۆیندبیت- دبیت. دوا‌ی به‌شداربوون له‌م کۆرسانه‌دا، ئه‌و که‌سانه ده‌گه‌رینه‌وه و لاتای خۆیان و ده‌ستده‌که‌ن به راهینانی ئه‌و مامۆستایانه‌ی، که له داها‌تو‌دا وانه‌ی فلهسه‌فه بۆ مندا‌آن ده‌لینه‌وه. هه‌روه‌ها ده‌بیت بابته‌کانی که له پرۆگرامه‌که‌دا به‌کار دیت ته‌رجومه بکریت. (ئه‌م پرۆگرامه به‌ی ته‌رجومه‌ی بابته‌کان، زه‌حمه‌ته و نا‌کریت پیدابه‌بکریت.)

2- ئه‌و که‌سانه‌ی بۆ ئه‌م کۆرس و و رکشوپانه‌ دین، ده‌بیت زمانی ئینگلیزی بزائن و بتوانن هه‌ندی له‌و تیکستانه‌ی له کۆرسه‌کان و له پرۆگرامه‌که‌دا به‌کار دیت بۆ زمانی خۆیان ته‌رجومه‌بکهن.

3- زور گرنگی ئه‌م گروپه، که ده‌گه‌رینه‌وه بۆ و لاتای خۆیان، سه‌نته‌ریک بۆ سه‌ر په‌رشته‌یکردن و په‌ره‌پیدانی ئه‌م پرۆگرامه دا به‌مه‌زینن و هه‌ولێ ته‌رجومه‌کردنی تیکسته به‌کاره‌اتوو‌مه‌کانی ئیو پرۆگرامه‌که‌ده‌ن و کۆرسی راهینان بۆ مامۆستا و فیرکاران ریکبخه‌ن و به‌سه‌ر گشت فیرکه‌کانی و لاتادا په‌خشیه‌که‌نوه.

4- ئه‌و مامۆستایانه‌ی بۆ گووته‌وه‌ی وانه‌ی فلهسه‌فه ده‌ستنیشان ده‌کرین و کۆرس له‌لای ئه‌و که‌سانه وه‌رده‌گرن که ها‌توون بۆ کۆرسه‌کانی مینده‌ام، ده‌بیت زانیاری ته‌واو له‌مه‌ر پرۆگرامه‌که‌و به‌کاره‌ینان و پیداه‌کردنی وه‌ر بگرن.

5- ده‌بیت، په‌سپۆرانی په‌روه‌ده و فیرکردن و ده‌روونناسان، ماوه‌ی سائیک تا دوو سال، سه‌ر په‌رشته‌ی به‌ریومه‌چوونی پرۆگرامه‌که و ئه‌و کۆرسانه بکهن و له گشت روه‌که‌انه‌وه هه‌لسه‌نگاندنی بۆ بکهن تا پرۆگرامه‌که ساز ده‌بیت و جیگه‌ی خۆی ده‌گرت و خۆیندکاری راهینارو به دیدی فلهسه‌فیه‌یه پیده‌گه‌ینیت.

6- ئه‌و خاله زور گرنگی، که ئه‌و سه‌نته‌ره‌ی داده‌مه‌زینت، راسته‌خۆ په‌یوه‌ندی به سه‌نته‌ری

Institute for the Advancement of Philosophy for Children که سر به

Montclair State University یه، دابمزرینیت و ببیت به نئندام لهو ئینوستوتهدا.

ههر بۆ زانیاریش، بون به نئندام لهو ئینوستوتهدا به خۆراییه.

مندالانی فیرگهی ناودهشت له سهنگهسه، سالی ۲۰۰۸